

Buňky

Živé organizmy se mohou skládat jenom z jedné buňky, nebo mnoha miliard buněk, které spolupracují. Více o buňkách na str. 18-23.

Replikace

DNA nese chemické instrukce pro život a předává je tak, že kopíruje sebe samu, neboli replikuje. Více o DNA na str. 34-43.

Zkameněliny

Záznamy zkamenělin ukazují, jak se živé věci měnily za existence Země. Více o historii života na str. 44-55.

Obsah

JAK UŽÍVAT TUTU KNIHU 8

Průvodce, který vám pomůže najít cestu Encyklopedií přírody

CO JE PŘÍRODA? 10

Uvedení do světa přírody a jejího působení na náš denní život

VĚDA O ŽIVOTĚ 12-17

Způsoby, kterými biologové provádějí své experimenty a docházejí k objevům

Vědecká metoda	12
Studium života	14
Biologické ukazatele	16
Jazyk biologie	17

BUŇKY 18-23

Nejmenší jednotky živé hmoty a způsoby jejich organizace

Buňky živočichů	18
Rostlinné buňky	20
Molekulární pohyb	22
Pletiva a orgány	23

CHEMIE ŽIVOTA 24-35

Chemické látky v živých věcech

Chemie života	24
Uhlovodany	26
Lipidy	28
Vitaminy a minerály	29
Proteiny	30
Energie a dýchání	32
Nukleové kyseliny	34

DĚDIČNOST A GENETIKA 36-43

Jak živé věci předávají dále své charakteristické vlastnosti

Genetický kód	36
Chromozomy	38
Dělení buněk	40
Dědičnost	42

EVOLUCE 44-55

Jak se živé věci pomalu mění, jak jedna generace střídá druhou

Teorie evoluce	44
Evoluce v akci	46
Původ druhů	48
Historie života	50
Původ života	52
Evoluce člověka	54

KLASIFIKACE ŽIVÝCH VĚCÍ 56-59

Způsoby, kterými biologové identifikují a třídí živé věci

Klasifikace	56
Taxonomie	58

MIKROORGANIZMY 60-65

Svět života, který je možno vidět pouze pod mikroskopem

Bakterie a viry	60
Prvoci	62
Jednobuněčné řasy	64

ROSTLINY 66-75

Rozmanitost života rostlin - od plazivých mechů až po čnicí stromy

Nekvetoucí rostliny	66
Jednoduché cévnaté rostliny	68
Nahosemenné rostliny	70
Kvetoucí rostliny	72

HOUBY 76-79

Živé věci se živí tím, že absorbují potravu z okolí

Houby	76
Typy hub	78

BIOLOGIE ROSTLIN 80-95

Jak rostliny žijí a rostou a jak využívají energie ze slunečního světla

Anatomie rostlin	80
Listy	82
Fotosyntéza	84
Dopravní systémy	86
Růst rostlin	88
Struktura květu	90
Opylování a semena	92
Plody	94

ŽIVOČICHOVÉ 96-115

Rozmanitost živočišného světa - od jednoduchého života až k živočichům s páteří

Jednoduší bezobratlí	96
Červi	97
Měkkýši	98
Ostnokožci a sumky	99
Členovci	100
Hmyz	102
Ryby	104
Obojživelníci	106
Plazi	108
Ptáci	110
Savci	112
Primáti	114

Mikroorganizmy

Euglena je tak malá, že může plavat v jediné kapce vody. Je to jeden z projevů mnoha druhů mikroskopického života. Více o mikroorganizmech na str. 60-65.

Opylování

Květy užívají krásných barev a vůní, aby přilákaly živočišné návštěvníky. Za pomoci živočichů jsou zrnka pylu přenášena z jedné rostliny na druhou, takže mohou vzniknout semena. O opylování více na str. 92-93.

Pavouci

Pavouci nám pomáhají tím, že pochytají a sežerou polovinu veškerého hmyzu. O pavoucích a jejich příbuzných více na str. 100-101.

Lebky

Lebka živočicha chrání mozek před zraněním a je jednou z nejtěžších částí těla. Tvar lebky ukazuje, jak její majitel žije, a také, jak se vyvíjel. Více o své vlastní lebce a o lebkách ostatních živočichů se dovíte na str. 140.

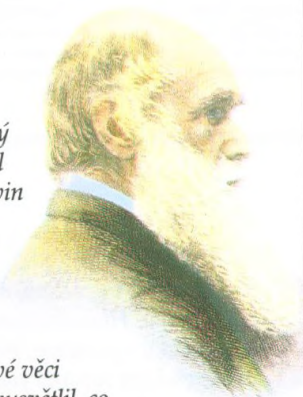
Chování

Projev hrozby u této ještěrky vypadá nebezpečněji, než ve skutečnosti je. Ustálené modely chování - včetně projevů jako je tento - zvyšují šanci živočicha na přežití. Více o chování na str. 158.

Charles Darwin

Víc než kterýkoliv jiný biolog pomohl Charles Darwin připravovat cestu k pochopení života na Zemi.

Ukázal, že živé věci se vyvíjejí a vysvětlil, co způsobuje, že k těmto změnám dochází. Seznam mnoha jiných slavných biologů a přírodovědců najdete na str. 178-181.

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ 116-167

Jak živočichové žijí a jak vyživují svá těla

Krmení	116
Zuby a čelisti	118
Zažívací systém	120
Výměna plynů	122
Plíce	124
Srdce	125
Oběhový systém	126
Krev	128
Boj proti nemocem	130
Homeostaze	132
Hormony	134
Kostry	136
Lebky	140
Kůže	141
Svaly	142
Pohyb živočichů	144
Nervy	147
Nervové systémy	148
Mozek	150
Zrak	152
Sluch	154
Hmat a rovnováha	155
Chuť a čich	156
Komunikace	157
Chování	158
Rozmnožování živočichů	160
Rozmnožování lidí	162
Vývoj	164
Metamorfóza	166

EKOLOGIE 168-177

Jak živé věci souvisejí se světem kolem sebe

Ekologie	168
Cykly výživy	170
Potravinové řetězce a sítě	172
Vzájemné působení druhů	174
Péče o ochranu přírody	176

PRŮKOPNÍCI BIOLOGIE 178-181

Více než 150 nejvýznamnějších biologů světa

REJSTŘÍK 182-192

Více než 2000 klíčových slov, termínů, pojmů a výklad jejich používání ve vědě